

สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

Problems and Requirements in Academic Administration of School Administrators under Pichit Primary Educational Service Area 1

Received: March 1, 2020 Revised: March 22, 2020 Accepted: April 3, 2020

รับเข้า : 1 มี.ค. 63 แก้ไข : 22 มี.ค. 63 ตอบรับ : 3 เม.ย. 63

*ปฏิภาณ บุญรักษา¹

*Patipan Boonraksa¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ และเพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ และตอนที่ 3 แบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe Method

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางและมีความต้องการอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารของสถานศึกษาที่มีประเภทและมีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมวางแผนงานวิชาการ จัดผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการทำหลักสูตรแกนกลางฯ นิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัญหาและความต้องการ, การบริหารงานวิชาการ, การบริหารสถานศึกษา

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าแขง ตำบลหนองโสน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

¹Director of Banpasaeng School, Nong Sano sub-district, Sam Ngam district, Pichit province

*Corresponding author E-mail: Patipan.Boonraksa@hotmail.com

Abstract

This research aims to study problems and requirements in academic administration and to compare problems and requirements in academic administration among school administrators. The sample includes 148 school administrators under Phichit Primary Educational Service Area 1. A research instrument is a questionnaire about problems and requirements in academic administration of school administrators. The questionnaire comprises of three sections: Section 1 contains checklist questions; Section 2 contains 5-point rating-scale questions in five dimensions including planning, academic affairs, curriculum development, learning management and supervision; Section 3 contains open-ended questions. Statistical methods applied include percentage, average, standard deviation, F-test and pairwise comparison with Scheffe's method.

Results show that

1. Regarding to problems and requirements in academic administration, overall, administration problems are at a moderate level and administration requirements are at a high level.
2. For comparison of problems and requirements in academic administration among school administrators, it is found that school administrators with different types and experiences have no different opinion about problems and requirements in academic administration, whereas the school administrators with different experiences have different requirements in academic administration at the statistically significant level of .05.
3. Suggestions related to problems and requirements in academic administration of school administrators include participation of school board in academic planning, arranging experts to provide knowledge in curriculum development, and continuous supervision, monitoring and evaluation to ensure efficient academic administration.

Keywords: Problem and requirement, Academic administration, School administrator

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ปัจจุบันมีอิทธิพลส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ด้วยความเจริญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ในลักษณะของโลกไร้พรมแดนมีการไหลเวียนอย่างเสรีและไร้ขีดจำกัด ที่มีฐานของความรู้/การศึกษา เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าดังกล่าว ในห้วงสิบปีที่ผ่านมาเกิดการแข่งขันกันอย่าง

รุนแรงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการสื่อสาร ความรู้ที่เป็นกลไกและฐานการพัฒนา ดังกล่าวมีบทบาทอย่างสำคัญในทุกภาคส่วน และได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะแต่ในสถานศึกษา (พิณสุตา สิริธรรังศรี, 2556) ผลกระทบของกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้รัฐบาลแต่ละประเทศได้มีการวางแผนพัฒนาคนในประเทศ เพื่อกำหนดเป้าหมายและคุณภาพของคนให้มีคุณภาพความสามารถแข่งขันในสังคมโลกได้ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดที่รัฐบาลได้กำหนดและตั้งเป้าหมายไว้ในการพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง คือ การพัฒนาคนให้มีความรู้ และรู้จักเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคม รู้จักนำกระบวนการเรียนรู้มาสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีนโยบายจัดการศึกษาจะต้องให้มีความเหมาะสมกับสภาพของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนไปการจัดการศึกษาจะต้องมีเป้าหมายที่จะพัฒนาประชากรของชาติให้มีความเหมาะสมกับยุคการแข่งขันของสังคมที่สูงขึ้น เห็นประโยชน์ของตนเป็นหลักโดยเป้าหมายของการจัดการศึกษาของไทยจะต้องสร้างคนและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ ที่มีคุณภาพระดับทักษะความคิดมีจิตใจสูงขึ้นเพื่อจะสามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวมให้ก้าวไปสู่ความเจริญงอกงามและมั่นคง (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

สถานศึกษาจึงมีความสำคัญมากที่สุดที่จะนำเอานโยบายการพัฒนาประชากรของประเทศมาสู่การปฏิบัติได้ตรงเป้าหมาย สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนไทยที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาจะต้องกำหนดเป้าหมาย และกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญให้บรรลุเป้าหมาย เพราะจากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา คือการบริหารตนเองอย่างอิสระจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ร่วมคิด ทุกคนมีส่วนร่วมในการสื่อสาร การประสานงาน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและมีการประเมินตนเอง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2548) จากภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาที่จะสามารถจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายได้ต้องอาศัยผู้นำของสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ กระบวนการจัดการ และทีมงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด ในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นคนที่ใช้ความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารสถานศึกษาแล้วทำให้สถานศึกษาหรือผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องพอใจกับคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามที่ชุมชนและท้องถิ่นต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารสถานศึกษาภายใต้สภาวะการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถเลือกแนวทางและตัดสินใจในการนำวิธีการบริหารที่มีประสิทธิภาพที่สุด เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อการบริหารสถานศึกษาแก้ปัญหาที่ติขึ้น และบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานที่เป็นหน้าที่หลักในสถานศึกษาซึ่งแบ่งเป็นด้าน ๆ ที่สำคัญคือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านนโยบายและแผนงบประมาณด้านบริหารงานทั่วไป แต่ไม่ว่าการบริหารงานในสถานศึกษาจะแบ่ง

ออกเป็นกีดกันก็ตาม หัวใจหลักของการบริหารงานในสถานศึกษาที่สำคัญที่สุดคือ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการหรือเป็นงานรองเท่านั้น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2548)

ดังนั้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการงานวิชาการ เช่น เรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาปรับเปลี่ยนเป็นหลักสูตรสถานศึกษา นำสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เป็นภูมิปัญญาเข้าร่วมบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงานการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาในเรื่องต่างๆ มาจัดในสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้นจากกิจกรรมที่กล่าวมาแล้วรวมกันหลายงาน รวมเรียกว่างานวิชาการ ซึ่งแบ่งได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ (สมาน อัครภูมิ, 2549) ประกอบกับการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำและจากการประเมินมาตรฐานด้านผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการระดับค่อนข้างต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนประจำปีการศึกษา 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเอาไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2560) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของสถานศึกษาซึ่งจะต้องร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนให้สูงขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จากหลักการและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งเป็นเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ และเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงต้องการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทำการสอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อทราบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางการแก้ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 148 คน ที่ปฏิบัติราชการประจำปีการศึกษา 2560 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 รวม 115 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 รวม 32 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 รวม 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่าเท่ากับ 0.95 หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.8866 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงาน ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ จำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบปลายเปิด (Open-End) ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2560 – กันยายน 2560 โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 148 ฉบับ ได้รับกลับคืน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ออกหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์กระจายจดหมายตามช่องทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามได้รับแบบสอบถามและตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้ส่งกลับตามซองเอกสารที่แนบไว้และส่งถึงผู้วิจัยโดยตรง

3.3 เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามแล้วตรวจสอบแบบสอบถามเบื้องต้นโดยการตอบของผู้ตอบ แล้วลงรหัสหมายเลขเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยนำไป วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลด้วยตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 ข้อมูลการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

4.3 การเปรียบเทียบสภาพปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยคำนวณด้วยการหาค่า F-test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

4.4 ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา โดยข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 62.16 รองลงมาปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.44 มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 59.45 รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีถึง 20 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 32.43 และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.12 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และเพื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทั้ง 4 ด้านมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการด้านวิชาการ การพัฒนานโยบายการศึกษาและการวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายการศึกษาตามลำดับ

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หลักการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาและออกแบบหลักสูตรท้องถิ่น จัดอบรมครูให้เข้าใจจุดมุ่งหมายโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร และมีการจัดทำแผนการสอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอน มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การจัดกิจกรรม การเรียน การสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการจัดครูเข้าสอนรายวิชาหรือกลุ่มสาระอย่างเหมาะสมตามลำดับ

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเตรียมการสอนการวัดผลการเรียนการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน มีสภาพปัญหา การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ

มากทุกข้อ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนงานวิชาการ มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ การพัฒนานโยบายการศึกษา การวิเคราะห์และกำหนดนโยบายการศึกษา และการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ หลักการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และมีการจัดทำแผนการสอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอนตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ การประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามลำดับ

2.4 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงอันดับของค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ การวิจัยในชั้นเรียน การเตรียมการสอน การวัดผลการเรียนการสอน และการจัดให้มีเครื่องมือ วัสดุเอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า

3.1 สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ทำการสอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

3.2 สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

3.3 ความต้องการในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ทำการสอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการในการบริหารงาน

วิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3.4 ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปได้ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการคือ ผู้บริหารขาดความชำนาญ ขาดทักษะในการวางแผนงานวิชาการ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนงานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการมีการวางแผนงานวิชาการแต่ไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนงานวิชาการ งบประมาณจำกัดจึงไม่มีการพัฒนาในเรื่องการจัดการอบรมเชิงวิชาการ ครูไม่เข้าใจขอบข่ายการวางแผนงานวิชาการไม่มีการวางแผนงานวิชาการ บุคลากรขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตรทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น การบริหารงานไม่ยึดตามหลักสูตร ขาดการประเมินผลการใช้หลักสูตรและหลักสูตรไม่เป็นปัจจุบันขาดบุคลากร/ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงกับวิชาเอกของตนเอง ครูสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่ไม่หลากหลาย โดยยึดตามหนังสือ ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูไม่มีแผนการสอนและสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ครูจัดการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมตามหลักสูตร ขาดการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ขาดการติดตามการนิเทศการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด บุคลากรไม่ให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษา

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารงานวิชาการ คือ จัดอบรมเรื่องการวางแผนงานวิชาการให้กับบุคลากรจัดให้ผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำเพื่อเป็นแนวทางแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ ควรให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นพี่เลี้ยงในการวางแผนงานวิชาการและมีการประเมินและติดตามจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน และพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐานมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การบริหารงานภายในสถานศึกษาควรยึดตามหลักสูตรจัดครูให้ครบชั้น/จำนวนบุคลากรเพียงพอ จัดให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีที่หลากหลาย ลดภาระงานอื่นที่นอกเหนือการสอนลง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องกระบวนการสอน ครูมีการจัดทำแผนการสอนที่ครอบคลุมตามหลักสูตร ครูมีการจัดทำสื่อการสอนที่เหมาะสมกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน

มีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามการนิเทศการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ชุมชน/คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการนิเทศการศึกษาให้มีความสำคัญกับผลการนิเทศการศึกษา

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทำให้ทราบปัญหาและมีประเด็นที่น่าสนใจ อันจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีความตื่นตัวในเรื่องของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และต้องการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ มีความเข้าใจในยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของ สถานศึกษา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนในการจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลของการจัดการศึกษาโดยรวม และเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำและเป็นตัวจักรที่สำคัญในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างคล่องตัวและเกิดประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ร่วมมือกันจัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรมและเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและรับรู้นโยบายที่เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 โดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับความรู้ เพื่อก้าวทันเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลให้มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่อุทัย บุญประเสริฐ (2553) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารที่มีความยุ่งยาก เพราะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารต้องใช้ความพยายามและความสามารถอย่างมากในการนำคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของพงศ์ศักดิ์ จิตสอาด และคณะ (2560) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านเมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยจาก 3

อันดับแรก พบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมาได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล และสอดคล้องกับชัยญา พงษ์ชัย (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกันทุกด้าน และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตรทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐาน ชุมชนมีส่วนร่วมไม่มากพอในการจัดทำหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นการบริหารงานไม่ยึดตามหลักสูตรขาดการประเมินผล การใช้หลักสูตรและหลักสูตรไม่เป็นปัจจุบัน สาเหตุของปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรข้างต้นเป็นผลมาจากความไม่ชัดเจนในแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง ส่งผลให้นักการศึกษาในพื้นที่ และครูขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร จึงยึดติดกับรูปแบบของหลักสูตร ที่เป็นทางการและไม่กล้าพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งนภา นุตรวงศ์ (2553) ที่พบว่าปัญหาอุปสรรคสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากร และภาระงานของผู้สอนที่มีจำนวนมากทำให้ไม่สามารถ ทุ่มเทให้กับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ ดังที่ Doll, R. (1996) ได้กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา คือ ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับจากการดูแล ของสถานศึกษาหรือหลักสูตร คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของผู้เรียนจากการดูแลของสถานศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับจริญ ชันทะสีมา (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศ ภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการ บริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการเรียนการสอน ด้าน ห้องสมุด ส่วนด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนมีการดำเนินการในระดับปานกลาง

2. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการในการบริหารงานวิชาการโดย รวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1 มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศของผู้เรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการจัดงบประมาณเพื่อการ เรียนการสอนอย่างเพียงพอ ในกิจกรรมงานกลุ่มประสบการณ์/สาระการเรียนรู้ มีการควบคุม ดูแล กำกับ การ ใช้หลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์และประสบการณ์ ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการประสบผลสำเร็จ มุ่งเน้นในการ บริหารงานวิชาการจึงให้ความสำคัญและมีการจัดให้มีการแข่งขันความเป็นเลิศของผู้เรียน ซึ่งถ้าผู้เรียนที่เข้า แข่งขันความเป็นเลิศสามารถชนะการแข่งขันก็จะส่งผลไปยังสถานศึกษาให้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของ ผู้ปกครอง ชุมชน และตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัดด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Mattox (1978) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ ผลการศึกษาพบว่าความ

ต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การประเมินผล ตลอดจนความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรมีความต้องการในระดับมากและยังสอดคล้องกับ Agthe (1980) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทของครูใหญ่และครูในด้านวิชาการสรุปได้ว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนจะต้องทำเป็นคณะโดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่จะทำหน้าที่บริหารมากกว่าหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนผลของนวัตกรรมและเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่ จากการเป็นผู้สั่งมาเป็นผู้ประสานงานและทำงานเป็นคณะมากขึ้น มีการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อแสวงหาวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ เพื่อการบริหารและพัฒนาหลักสูตร

3. สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประเภทสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

4. สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานแตกต่างกันโดยรวมและรายด้าน มีสภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

5. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่มีประเภทสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

5.1 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกตามประเภทสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 มีบุคลากรไม่เพียงพอและมีบุคลากรไม่ครบ 8 กลุ่มสาระ มีการจัดการเรียนการสอนแบบเก่าโดยยึดตามหนังสือครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนขาดการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนและจัดกลุ่มจำแนกผู้เรียนตามความสนใจ และมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยจึงทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามสภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นภาพร พลอยบ้านแพ้ว (2555) ที่พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และขาดความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ และด้วยภาระงานของครูที่มีมาก นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนอย่างเดียว ยังต้องทำงานด้านต่างๆ จึงทำให้การจัดแผนการเรียนรู้ไม่สามารถทำได้โดยละเอียดและครอบคลุม ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนขาดการบูรณาการ ด้านการคิด และการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชา การจัดกิจกรรมไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรและวัตถุประสงค์ตาม

หลักสูตร และขาดวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียนประกอบกับ ยังขาดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนทำให้การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงส่งผลให้มีความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่าสถานศึกษาเปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ซึ่งสอดคล้องกับเรณู ครุฑไทย (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทรราชินูทิศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านการจัดงานวิชาการโรงเรียนจัดบุคลากรตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ และสำรวจความพร้อมของครู จัดครูเข้าสอนตามวุฒิการศึกษา และมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ 2. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาครูภายในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่ผ่านเกณฑ์ จัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตรตามความพร้อมของโรงเรียนและนโยบายของหน่วยเหนือ และโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานตามหน่วยงานที่จัดรวมทั้งสร้างบรรยากาศทางวิชาการ โดยจัดให้มีห้องวิชาการของแต่ละหมวดวิชา ด้านปัญหาการดำเนินงานวิชาการ พบว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ หมวดวิชาไม่สามารถจัดกลุ่มการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของนักเรียน ครูผู้สอนผลิตสื่อการเรียนการสอนน้อยเกินไป นักเรียนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริมและไม่ติดตามแก้ผลการเรียน ครูบางคนขาดการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผล ครูมีจำนวนน้อยและมีงานพิเศษมากจึงมีผลงานวิชาการไม่ดีเท่าที่ควร

6. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยรวมมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน 3 และ 4 มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

6.1 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับ ประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดความรู้ในเรื่องการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงมีความต้องการในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้มากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ซึ่งผ่านประสบการณ์ในการบริหารงานที่หลากหลายรูปแบบ

6.2 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการ สูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษา จึงส่งผลให้การนิเทศในสถานศึกษายังขาดความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงมีความต้องการในการบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษามากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป ซึ่งผ่านประสบการณ์ในการนิเทศที่หลากหลายรูปแบบ

6.3 ผลการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้าน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความต้องการในการบริหารงานวิชาการสูงกว่าประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปี ขึ้นไป ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการรวมทุกๆ ด้าน ทำให้การบริหารยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีความต้องการในการบริหารงานวิชาการในทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. การบริหารงานด้านการวางแผนงานวิชาการ ควรมีการวางแผนการพัฒนานโยบายการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดอบรมเรื่องการวางแผนงานวิชาการให้กับบุคลากร โดยการแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ มีการประเมินและติดตามในการวางแผนงานวิชาการ
2. การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรควรปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันและมีมาตรฐาน โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการจัดทำหลักสูตรให้กับบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยตรง เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้
3. การบริหารงานด้านการจัดการเรียนรู้ ควรจัดครูให้ครบชั้น และตรงสาขาวิชาที่สอน จัดให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ทักษะและเทคนิคกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมทั้งลดภาระงานอื่นของครูที่นอกเหนือจากการสอนลงเพื่อเอื้อให้ครูได้พัฒนาตนเอง
4. การบริหารงานด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามการนิเทศการศึกษา การแต่งตั้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา

และให้ความสำคัญกับผลการนิเทศการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่อาจมีผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- จรัญ ชันทะสีมา. (2544). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชัยญา พงษ์ชัย. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การจัดการและความเป็นมืออาชีพบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นภาพร พลอยบ้านแพ้ว. (2555). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พงศ์ศักดิ์ จิตสอาด, จินตนา จันทรเจริญ และบรรจบ บุญจันทร์. (2560). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 - 2. Veridian E-Journal. Vol. 10(1).
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2556). รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รุ่งนภา นุตวงศ์. (2553). สรุปผลการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตร: หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. เข้าถึงจาก <http://academic.obec.go.th/web/doc/d/158>.
- เรณู ครุฑไทย. (2542). การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทรราชินี สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2549). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2560). เอกสารประกอบการรายงานผลการจัดการศึกษาปีการศึกษา 2551. พิจิตร: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.
- สำนักงานปฎิรูปการศึกษา. (2548). แนวทางการบริหารและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2553). การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Agthe. R. (1980). "The Elementary Principals Perceptions of Their own and Teachers Role in Curriculum Decision Making," Dissertation Abstracte International.
- Doll, R. (1996). Curriculums Improvement. Boston: Allyn & Bacon.
- Mattox, D. (1978). "A Study of Inservice Needs of Illinois Public School Elementary Principle," Dissertation Abstracts international.